

عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران

دکتر یعقوب نوروزی^۱، بتول سادات موسوی^۲

چکیده

هدف اصلی: هدف پژوهش حاضر بررسی عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران است.

روش تحقیق: پژوهش حاضر از نوع کاربردی است و به روش پیمایشی - تحلیلی انجام شده است. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه محقق ساخته بود که پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ و روایی آن از طریق اعتبار محتوا تأیید شد. جامعه آماری پژوهش شامل آرشیویست‌های سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران بود. در مجموع از ۲۰۸ نفر، ۱۰۰ نفر از این افراد به روش نمونه‌گیری تصادفی (سیستماتیک) انتخاب شدند و پرسش‌نامه پژوهش توسط آنان تکمیل و دریافت شد.

یافته‌ها: تأثیر عامل تصمیم‌سازی مدیران بر نگهداری صحیح منابع در زمینه بهره‌گیری از فناوری در عوامل مدیریتی، عامل آموزش در ایجاد فرهنگ استفاده از فناوری اطلاعات در عوامل فرهنگی، تأثیر استفاده از فناوری اطلاعات در کاهش اشتباهات نیروی انسانی متخصص در عوامل انسانی، عامل تخصیص بودجه لازم برای خرید تجهیزات نرم‌افزاری در آرشیوها در عوامل اقتصادی و تأثیر نرم‌افزار جستجوگر در آرشیو برای پاسخگویی به نیازها در عوامل فنی بیش از همه است. همچنین جامعه مورد مطالعه عوامل مدیریتی را ۷۰٪، فرهنگی ۵۰٪، انسانی دو سوم، اقتصادی ۸۰٪ و فنی را ۸۰٪ تأثیرگذار دانستند.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از یافته‌های پژوهش نشان داد از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، به‌کارگیری صحیح فناوری اطلاعات در بهبود، بهره‌برداری، افزایش دستاوردهای عملکردی، قابلیت خدمت‌رسانی، سرعت بخشیدن به خدمات و همچنین کاهش اشتباهات می‌تواند

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه قم. ynorouzi@gmail.com

۲. دانش‌آموخته کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه آزاد واحد تهران شمال. b.musavi@irib.ir

تأثیرگذار باشد. بنابراین، خروجی حاصل می‌تواند در تقویت نقاط قوت و بهبود نقاط ضعف جامعه مورد مطالعه مفید واقع شود.

کلیدواژه‌ها: فناوری اطلاعات، آرشیوهای دیجیتال، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، کاربردهای فناوری اطلاعات.

مقدمه

پیشرفت‌های سریع فناوری اطلاعات و کاربرد وسیع آن در تمامی ابعاد زندگی، جامعه امروز را با تغییراتی بی‌سابقه مواجه کرده است. روند پرشتاب زندگی، تجربه‌های روزمره و برنامه‌های زمانی معمول انسان‌ها، چنان دگرگون شده‌اند که در هیچ برهه‌ای از تاریخ مانند آن دیده نشده است. چنانکه «علیدوستی و شیخ شعاعی» (۱۳۸۵) بیان می‌دارند، این تغییرات چنان با زندگی انسان‌ها عجین شده که انتظار ثبات در وضع موجود بسیار دور از انتظار می‌نماید. سازمان‌ها نیز در این میان از تغییرات و دگرگونی‌های ناشی از فناوری اطلاعات به دور نبوده‌اند. این تأثیرها به‌گونه‌ای بوده که بنیان سازمان‌ها را دستخوش تغییر ساخته است. براین اساس، کاربرد فناوری اطلاعات در سازمان‌ها، با هدف کاهش هزینه‌ها و افزایش سرعت در کارهای روزمره و تکراری آغاز می‌شود و تا آنجا ادامه می‌یابد که سازمان‌ها را به‌گونه‌ای بنیادین دگرگون می‌سازد.

تجربه‌های جهانی و شواهد موجود در کشورها نیز نشان می‌دهد پرداختن به فناوری اطلاعات از ضرورت‌های اساسی عصر کنونی است و کشورها برای فایز آمدن بر چالش‌های پیش روی خود ناچارند به فناوری اطلاعات روی بیاورند. این موضوع برای کشورهای در حال توسعه و به‌ویژه ایران اهمیت بیشتری دارد زیرا از یک سو به‌کارگیری و توسعه فناوری به‌عنوان یک راهبرد توسعه ملی در کشورهای در حال توسعه مطرح است و از سوی دیگر، نقش گسترده دولت در اقتصاد ملی، تولید ناخالص داخلی و بازار فناوری اطلاعات اهمیت موضوع را دوچندان می‌سازد؛ به‌گونه‌ای که بدون توجه دولت به توسعه و کاربرد این مهم، نمی‌توان انتظار داشت هدف‌های توسعه دانیی محور کشور تحقق یابد و یا بازار مناسبی به‌منظور توسعه کسب‌وکارهای مرتبط ایجاد شود. علاوه براین، امروزه

کارآمدی دولت‌ها و سازمان‌ها تا حدّ زیادی به استفاده و به‌کارگیری این فناوری بستگی دارد. در شرایط جدید و در آینده‌ای نزدیک با شدتی بیشتر، کمترشغلی را می‌توان یافت که مبتنی بر فناوری اطلاعات نباشد و بتوان آن را بدون ابزار فناوری انجام داد. از سویی پاسخگویی به نیازها و انتظاراتی موجود جامعه در زمینه فناوری اطلاعات شرایطی را فراهم کرده است که سازمان‌ها برای ادامه حیات خود به‌ناچار می‌باید به فناوری اطلاعات روی بیاورند و از آن به‌منظور ارتقای بهره‌وری سازمانی استفاده کنند (فانی، مصلح، ۱۳۸۴). ضمن اینکه تأثیر کاربرد فناوری اطلاعات از ابعاد مختلف در جامعه از سوی پژوهشگرانی چون «وبستر»^۱ (۱۹۹۵)، «کاستلز»^۲ (۲۰۰۱)، «القحطانی»^۳ (۲۰۰۳)، «سور»^۴ (۲۰۰۴)، «اسمیت»^۵ (۲۰۰۵)، «کاگاری و همکاران»^۶ (۲۰۱۰)، «ماسیس»^۷ (۲۰۱۱)، و «تاویتیمان و همکاران»^۸ (۲۰۱۲) مورد تأکید قرار گرفته است. بنابراین، آرشیوها نیز از این قاعده مستثنا نیستند و با گذشت زمان از انبارهای راکد مملوّ از مدارک و اشیاء به مراکز ارائه خدمات تبدیل شده‌اند که به تمامی افراد متخصص و غیرمتخصص در بهره‌برداری از مجموعه‌های مفید و مورد نیاز کمک می‌کنند. رسانه‌های ذخیره اطلاعات از اواسط دهه ۱۹۸۰ که پیشرفت‌های رایانه‌ای جایگاه جدیدی برای استفاده از فناوری اطلاعات در آرشیوها کسب کرده است، به رسانه‌های الکترونیکی و ایجاد شبکه‌های محلی کم‌هزینه و شبکه‌های وسیع تغییر کرده است. همچنین با توجه به گسترش فناوری اطلاعات و شبکه‌های ارتباطی از راه دور، دنیای اطلاعات به سوی آرشیوهایی با سرعت، دقت، کیفیت و حساسیت پیشرفته‌تری سوق پیدا کرده است. در واقع، می‌توان گفت فناوری اطلاعات ابزاری برای تبدیل دنیای گذشته به دنیای الکترونیکی و پیشرفته امروز است. در این میان، آرشیوها نیز سعی دارند از این موقعیت نهایت استفاده را به‌عمل

3. Webster

4. Castells

5. Al-Ghahtani

4. Sor

5. Smith

6. Kagaari

7. Massis

8. Tavitiyaman

آورند. با توجه به مباحث ذکر شده، در پژوهش حاضر کوشش شده است با شناسایی عوامل مؤثر در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، راهکارهایی در اختیار جامعه مورد مطالعه قرار گیرد. همچنین بتوانند به نحوی مقتضی از عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات در این زمینه شناخت حاصل کنند.

در زمینه فناوری اطلاعات و آرشیوها پژوهش‌های مختلفی در داخل و خارج از کشور انجام شده است، اما در زمینه کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال، پژوهش‌های کمی اجرا شده است. در ادامه، به برخی از آنها اشاره می‌شود. «نوروزی و نوابی» (۱۳۹۳) در پژوهشی با مطالعه توسعه فناوری اطلاعات و ارتباط آن با مؤلفه‌های ساختار سازمانی و کارکردهای مدیریتی کتابخانه‌های دانشگاه شیراز، نشان دادند که توسعه فناوری اطلاعات بر ساختار سازمانی تأثیرگذار بوده و ارتباط معناداری با کاهش تمرکز در سازمان دارد. اما رابطه میان توسعه فناوری و بهبود کارکردهای مدیریتی مورد تأیید قرار نگرفت. همچنین نتایج نشان داد رابطه معناداری میان توسعه فناوری اطلاعات و بهبود کارکردهای مدیریتی وجود ندارد. توسعه فناوری اطلاعات در کتابخانه‌های مورد مطالعه، بیشترین تأثیر را در کاهش تمرکز، آموزش و توانمندسازی کارکنان و بهبود ارتباطات داشت. همچنین میان فناوری اطلاعات و کارکردهای ارزیابی عملکرد و گزینش نیروهای انسانی نیز رابطه‌ای یافت نشد.

«کابانی و مطلبی» (۱۳۹۲) تحقیقی را با هدف بررسی وضعیت فناوری اطلاعات در کتابخانه‌های دانشگاه تبریز (۱۲ کتابخانه) و موانع و مشکلات استفاده از آن انجام دادند. روش پژوهش پیمایشی - توصیفی و ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه بود که از سوی مدیران کتابخانه‌های دانشگاه تبریز تکمیل شد. براساس یافته‌های پژوهش، از نظر امکانات سخت‌افزاری بیشترین تعداد مربوط به رایانه و کمترین تعداد به اویک اختصاص داشت. برای ارائه خدمات با استفاده از اینترنت، موتورهای جستجو و پست الکترونیکی، بیشترین و گروه‌های بحث و گفتگو کمترین میزان استفاده را داشتند.

مشکلات و موانع استفاده از فناوری اطلاعات در کتابخانه‌های دانشگاه تبریز به ترتیب عبارت بود از: بالابودن هزینه‌های دسترسی پیوسته به پایگاه‌های اطلاعاتی، ناآشنایی مراجعه‌کنندگان به استفاده از امکانات مبتنی بر فناوری اطلاعات، و نبود کارکنان آموزش‌دیده و متخصصان کافی برای استفاده از فناوری اطلاعات، مشکلات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و در نهایت مشکلات ارتباط اینترنتی و کمبود منابع الکترونیکی.

«زمانی مظفرآبادی» (۱۳۸۸) با هدف بررسی میزان استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی در کتابخانه‌های عمومی شهر شیراز به تعیین فناوری‌های موجود و تعیین میزان استفاده کتابداران و مراجعان از آن، تعیین وجود یا نبود آموزش‌های لازم در زمینه استفاده از فناوری‌ها و تعیین مشکلات و موانع استفاده از فناوری‌ها در کتابخانه‌های عمومی شهر شیراز پرداخت. روش پژوهش پیمایشی - توصیفی بود و برای گردآوری اطلاعات از پرسش‌نامه استفاده شد. یافته‌ها نشان داد درصد بسیار پایینی از مراجعان از فناوری‌های موجود در کتابخانه استفاده می‌کنند. بیشتر کتابخانه‌های عمومی شیراز (۴/۹۴٪) رایانه ویژه چندرسانه‌ای در اختیار نداشتند و مسئولان کتابخانه‌ها نیز اغلب در استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی فاقد مهارت کافی بودند که احتمالاً به خاطر غیرمرتبط بودن رشته تحصیلی آنها با کتابداری است. کتابخانه‌ها مشکل اساسی در استفاده نکردن از فناوری‌های اطلاعاتی را کمبود بودجه اعلام کردند و پس از آن کمبود فضای لازم در کتابخانه و آشنایی ناکافی در استفاده از فناوری از مشکلات اساسی دیگر بود.

«اسفندیاری مقدم و همکاران» (۱۳۸۶) نیز در پژوهشی ارزیابی عملکرد اداره کل آرشیوها و کتابخانه‌های سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران را بر اساس الگوی تعالی سازمانی «ای.اف.کیو.ام»^۱ بررسی کردند. روش پژوهش از نوع توصیفی با رویکرد پیمایشی بود. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسش‌نامه استاندارد مدل ای.اف.کیو.ام بود. جامعه پژوهش تمامی مدیران، مسئولان و کارکنان اداره کل آرشیوها و کتابخانه‌های

سازمان صدا و سیما بودند. با توجه به نتایج ارائه شده، بین امتیازهای کسب شده از هر یک از معیارها با معیارهای دیگر در زمینه نتایج نهایی زیرمجموعه‌های معیار رهبری، معیار منابع انسانی (کارکنان)، معیار نتایج کاربران، معیار نتایج منابع انسانی، معیار نتایج جامعه تفاوت معناداری وجود داشته و در معیارهای خط‌مشی و استراتژی، شراکت‌ها و منابع، فرایندها و نتایج کلیدی عملکرد تفاوت معناداری وجود نداشته است.

«ناخدا و حزی» (۱۳۸۴) نیز نشان دادند که به‌کارگیری فناوری‌های اطلاعاتی در سازمان‌ها سبب بهبود، بهره‌برداری و افزایش دستاوردهای عملکردی سازمان‌ها می‌شود. در این میان، کتابخانه‌ها نیز از آثار مهم فناوری اطلاعات بی‌نصیب نمانده‌اند. در نتیجه، به‌کارگیری صحیح فناوری اطلاعات در کتابخانه‌ها، به‌ویژه کتابخانه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی سبب می‌شود کارکرد کتابخانه‌ها ارتقا و قابلیت خدمت‌رسانی آنها به استفاده‌کنندگان افزایش یابد. «راز و ناد»^۱ (۲۰۰۷) در پژوهشی با عنوان «میزان استفاده از فناوری اطلاعات» استفاده از امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در کتابخانه دانشگاهی پنجاب، هیمالچال، پردازش و چنان دیگر هند را بررسی کردند. نتایج پژوهش نشان داد اگرچه کیفیت ارائه خدمات به استفاده از فناوری اطلاعات بستگی دارد، با توجه به ادغام منابع چاپی با منابع الکترونیکی و دیجیتالی، هنوز هم در کتابخانه دانشگاه‌های مورد مطالعه، میزان استفاده از منابع چاپی از منابع الکترونیکی بیشتر است. «رامانا»^۲ (۲۰۰۳) در پژوهشی با عنوان «استفاده از فناوری اطلاعات در کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه هند» به بررسی استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی در چهارده کتابخانه پرداخت. یافته‌های پژوهش نشان داد استفاده مؤثر از فناوری‌های اطلاعاتی سبب انجام سریع‌تر و خدمات مؤثرتر کتابخانه می‌شود و به‌مثابه ابزاری است که در مدیریت امور کتابخانه مورد استفاده قرار می‌گیرد. همچنین نشان داده شد که استفاده از

1. MM.Raze & A.Nath
2. P.venkata ramana

فناوری‌های اطلاعاتی در کتابخانه‌های هند به‌طور مستمر در حال افزایش است و کتابخانه‌ها به استفاده بیشتر از فناوری اطلاعات در آینده علاقه‌مند هستند. در پژوهشی دیگر «اینگسترون»^۱ (۲۰۰۱) به بررسی استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی در دو کتابخانه دانشگاهی پرداخت. نتایج نشان داد کتابداران دانشگاه کاستاریکا نسبت به کتابداران دانشگاه ملی در استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی تجربه بیشتری دارند. در هر دو دانشگاه، برای کتابداران دوره‌های فشرده آموزش فناوری اطلاعات برگزار شده بود و کتابداران نسبت به قبل سریع‌تر به مبادله اطلاعات می‌پرداختند و با یکدیگر همکاری می‌کردند. بر اساس بررسی‌های وی، شرایط توسعه فناوری اطلاعاتی در هر دو دانشگاه متفاوت بوده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد پس از ورود فناوری به فضای زندگی اجتماعی توجه برخی از پژوهشگران به اثرهای آن در بسیاری از حوزه‌ها از جمله کتابخانه‌ها و آرشیوها جلب شده است و محققان به برخی از موارد مهم این ابزار نوین توجه کرده‌اند. مطالعه پیشینه‌های پژوهش نشان می‌دهد، در ایران اولین مقاله‌های چاپ شده در عرصه آرشیو در دهه ۱۳۶۰ و فناوری به دهه ۱۳۸۰ برمی‌گردد. از آن زمان بود که برخی از پژوهشگران کوشیدند عوامل مؤثر فناوری اطلاعات و تأثیر آن را در بسیاری از حوزه‌ها از جمله کتابخانه‌ها و آرشیوها تحلیل و بررسی کنند. با این حال، بررسی‌های بیشتر نشان می‌دهد هنوز حتی آمار جامعی از میزان بهره‌گیری از فناوری‌ها در ایران وجود ندارد و نمی‌توان درباره عوامل مؤثر بر به‌کارگیری فناوری آمار دقیق ارائه داد. در چنین شرایطی است که به‌نظر می‌رسد حوزه آرشیوهای دیجیتال، به‌خصوص در صداوسیما که رسانه ملی کشور است، از جمله حوزه‌هایی است که در پس‌گذشت سال‌ها و در پی تحولات اجتماعی، کمتر مورد توجه قرار گرفته است. به همین سبب، با مرور منابع و پیشینه‌ها در سالیان اخیر، تعداد مقاله‌های چاپ شده در این عرصه به‌سختی از تعداد انگشتان دو دست تجاوز می‌کند. بنابراین، نیازمند پژوهش‌های بیشتری در این زمینه است. بخش عمده‌ای از تحقیقات

1. Engstrom

انجام شده در این حوزه - چه در ایران و چه در خارج از ایران - مربوط به کتابخانه‌هاست و کمتر علاقه‌مندان و پژوهشگران حوزه‌های آرشیو به این مسائل پرداخته‌اند. ضمن اینکه پژوهش‌های صورت گرفته اغلب بر اساس روش پیمایشی بوده‌اند و در بیشتر مواقع با توجه به محدودیت جامعه آماری، کل جامعه مورد مطالعه قرار گرفته است. در بیشتر پژوهش‌ها نتایج و یافته‌ها ضعف‌هایی را در این زمینه نشان می‌دهد. از سوی دیگر، در همین تحقیقات اندک نیز - که به نمونه‌هایی از آنها در بخش مقدمه و پیشینه‌ها اشاره شد - در کمتر تحقیقی به عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات به‌ویژه در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما پرداخته شده است. لذا نبود تحقیقات کافی در این عرصه، توجه بیشتر محققان را می‌طلبد. بنابراین، تحقیق حاضر به‌طور اخص به پنج عامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما کشور می‌پردازد. بر همین اساس در ادامه سعی شده است به پرسش‌های زیر پاسخ داده شود.

پرسش‌های اساسی

۱۱. از دیدگاه جامعه مورد مطالعه^۱، تأثیر عوامل مدیریتی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه صورتی است؟
۱۲. از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، تأثیر عوامل فرهنگی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه صورتی است؟
۱۳. از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، تأثیر عوامل انسانی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه صورتی است؟
۱۴. از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، تأثیر عوامل اقتصادی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه

۱. منظور از جامعه مورد مطالعه کسانی هستند که به عنوان آرشیویست - کتابدار، پرسش‌نامه‌های پژوهش حاضر را تکمیل کردند.

صورتی است؟

۱۵. از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، تأثیر عوامل فنی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه صورتی است؟

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نوع کاربردی است و به روش پیمایشی - تحلیلی صورت گرفته است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه محقق ساخته است. پرسش‌های مندرج در پرسش‌نامه در قالب طیف لیکرت به صورت پنج‌گزینه‌ای مطرح شد. ضمن اینکه پرسش‌نامه شامل پنج بخش عوامل مدیریتی، فرهنگی، انسانی، اقتصادی و فنی بود. در تحقیق حاضر آرشیویست - کتابدارهای شاغل در آرشیوهای سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران مورد پرسش قرار گرفتند. برای محاسبه حجم نمونه در این تحقیق از فرمول کوکران استفاده شد. در مجموع از ۲۰۸ نفر شاغل در آرشیوهای صداوسیما شهر تهران در سال ۱۳۹۳، حجم نمونه در این تحقیق ۱۰۰ نفر تخمین زده شد. سپس با روش نمونه‌گیری سیستماتیک نسبت N/n محاسبه شد. در نهایت، از روی اسامی جامعه آماری^۱ (فهرست شاغلان) پرسش‌نامه تنظیم شده، تکمیل گردید. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در بخش آمار استنباطی از آزمون T استفاده به عمل آمد. جهت روایی، ابزار تحقیق در اختیار استادان و صاحب‌نظران علم اطلاعات و آرشیو قرار گرفت و نظرهای اصلاحی آنها در پرسش‌نامه نهایی اعمال گردید. به علاوه، با انجام «مطالعه مقدماتی» و تکمیل ۳۰ پرسش‌نامه آزمایشی، کلیه واکنش‌های پاسخگویان که دلالت بر ابهام و نارسایی پرسش‌ها داشته، ثبت و براساس آنها، موارد مربوط اصلاح گردید. برای سنجش پایایی و نشان دادن همسازي درونی بین گویه‌ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. با توجه به داده‌های جدول ۱، ابزار مورد استفاده در پژوهش حاضر از پایایی لازم برخوردار است.

۱. میزان تحصیلات ۱۰٪ پاسخگویان فوق لیسانس، ۶۹٪ لیسانس، ۱۵٪ فوق دیپلم و ۶٪ دیپلم بود.

جدول ۱. ضریب پایایی عوامل مورد استفاده در پژوهش حاضر

سازه	تعداد گویه‌ها	ضریب آلفای کرونباخ
عوامل مدیریتی	۵	۰.۸۲۷
عوامل فرهنگی	۴	۰.۸۶۵
عوامل انسانی	۵	۰.۸۰۸
عوامل اقتصادی	۵	۰.۸۸۲
عوامل فنی	۶	۰.۸۰۰

یافته‌های پژوهش

داده‌های حاصل از پژوهش در پاسخ به پرسش‌های پژوهش در هر یک از ابعاد پنج‌گانه مورد بررسی در ادامه ارائه می‌شود.

پرسش اول: از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، تأثیر عوامل مدیریتی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه صورتی است؟ داده‌های مربوط به عوامل مدیریتی در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. داده‌های مربوط به تأثیر عوامل مدیریتی در جامعه مورد مطالعه

انحراف معیار	میانگین	نما	درصد فراوانی					مولفه‌های مربوط به عوامل مدیریتی
			بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۰/۷۶۱	۳/۶۳	۴	۱۵	۴۴	۳۰	۱۱	۰	میزان تأثیر تخصص‌گرایی مدیران
۱/۲۴	۳/۸۷	۵	۳۹	۲۶	۱۸	۱۷	۰	میزان تأثیر قدرت تصمیم‌گیری مناسب مدیران
۱/۵۹	۳/۵۶	۳	۲۶	۲۲	۲۷	۱۲	۳	میزان تأثیر استفاده مدیران از خط‌مشی
۱/۴۸	۳/۱۸	۴/۲	۱۵	۳۳	۱۳	۳۳	۶	میزان تأثیر همکاری لازم بین آرشیوها و دیگر واحدهای فنی
۱/۱۹	۳/۹۶	۴	۳۶	۴۲	۷	۱۲	۳	میزان تأثیر تصمیم‌سازی مدیران بر نگهداری صحیح منابع
۱/۰۵	۳/۷۷	۵	۳۲	۲۷	۲۷	۱۴	۰	رابطه بین عوامل مدیریتی با کاربرد فناوری اطلاعات

چنانکه داده‌های جدول ۲ نشان می‌دهد، در مورد تأثیر عوامل مدیریتی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما «میزان تأثیر قدرت تصمیم‌گیری مناسب مدیران» با ۳۹٪ و «میزان تأثیر تخصص‌گرایی و میزان تأثیر همکاری لازم بین آرشیوها و دیگر واحدهای فنی» با ۱۵٪، بیشترین و کمترین تأثیر را در این بُعد در سطح بسیار زیاد به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۳. یک نمونه آمار داده‌های مربوط به تأثیر عوامل مدیریتی در جامعه مورد مطالعه

	تعداد	میانگین نمونه	انحراف معیار	Std. Error Mean
میزان تأثیر عوامل مدیریتی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی	۱۰۰	۳.۷۷	۱.۰۵۳	۰.۱۰۵

جدول ۴: تست یک نمونه داده‌های مربوط به تأثیر عوامل مدیریتی در جامعه مورد مطالعه

میانگین نظری = ۳						
	t	Df	سطح معناداری (Sig)	تفاوت میانگین	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
میزان تأثیر عوامل مدیریتی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی	۷.۳۱۵	۹۹	۰.۰۰۰	۰.۷۷	۰.۵۶	۰.۹۸

مقدار آزمون T تک نمونه‌ای (۷.۳۱۵) در داده‌های جدول ۴ نشان می‌دهد با ۰.۹۵ اطمینان و ۰.۰۵ خطا چون مقدار pvalue کمتر از ۰.۰۵ شد (sig=۰) تفاوت آماری معناداری بین میانگین نمونه و میانگین نظری وجود دارد. به عبارتی، می‌توان گفت عوامل مدیریتی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی تأثیرگذار است و چون براساس نتایج جدول ۴ مقدار میانگین نمونه (۳.۷۷) از مقدار میانگین نظری (۳) بیشتر است، عوامل مدیریتی بر کاربرد فناوری

اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی تأثیر زیادی دارد. پرسش دوم: از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، تأثیر عوامل فرهنگی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه صورتی است؟

داده‌های مربوط به عوامل فرهنگی در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. داده‌های مربوط به تأثیر عوامل فرهنگی در جامعه مورد مطالعه

انحراف معیار	میانگین	نما	درصد فراوانی					مؤلفه‌های مربوط به عوامل فرهنگی
			بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۰/۷۷۴	۳/۲۹	۳	۶	۳۶	۴۲	۱۳	۳	تأثیر فرهنگ استفاده از آرشیوهای دیجیتال
۰/۸۰۶	۳/۳۲	۴	۳	۴۹	۲۸	۱۷	۳	میزان تأثیر فرهنگ استفاده از فناوری اطلاعات
۲/۰۴	۲/۹۸	۲	۲۴	۱۲	۱۸	۳۰	۱۶	میزان تأثیر آشنایی با آرشیوهای دیجیتال داخل و خارج کشور
۱/۰۵	۳/۷۲	۴	۲۵	۳۹	۱۹	۱۷	۰	میزان تأثیر آموزش در ایجاد فرهنگ استفاده
۱/۱۹۲	۳/۴۵	۳	۲۷	۱۹	۲۹	۲۲	۳	رابطه بین عوامل فرهنگی با کاربرد فناوری اطلاعات

چنانکه داده‌های جدول ۵ نشان می‌دهد، در مورد تأثیر عوامل فرهنگی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما «رابطه بین عوامل فرهنگی با کاربرد فناوری اطلاعات» با ۲۷٪ و «میزان تأثیر فرهنگ استفاده از فناوری اطلاعات» با ۳٪، بیشترین و کمترین تأثیر را در این بُعد در سطح بسیار زیاد به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۶. یک نمونه آمار داده‌های مربوط به تأثیر عوامل فرهنگی در جامعه مورد مطالعه

	تعداد	میانگین نمونه	انحراف معیار	Std. Error Mean
میزان تأثیر عوامل فرهنگی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱۰۰	۳.۴۵	۱.۱۹۲	۰.۱۱۹

جدول ۷. تست یک نمونه داده‌های مربوط به تأثیر عوامل فرهنگی در جامعه مورد مطالعه

میانگین نظری = ۳						
	t	Df	سطح معناداری (Sig)	تفاوت میانگین	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
میزان تأثیر عوامل فرهنگی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۳.۷۷۴	۹۹	۰.۰۰۰	۰.۴۵	۰.۲۱	۰.۶۹

مقدار آزمون T تک نمونه‌ای (۳.۷۷۴) داده‌های جدول ۷ نشان می‌دهد که با ۰.۹۵ اطمینان و ۰.۰۵ خطا چون مقدار pvalue کمتر از ۰.۰۵ شد (sig=۰) تفاوت آماری معناداری بین میانگین نمونه و میانگین نظری وجود دارد. به عبارتی می‌توان گفت، عوامل فرهنگی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی تأثیرگذار است و چون براساس نتایج جدول مقدار میانگین نمونه (۳.۴۵) از مقدار میانگین نظری (۳) بیشتر است، بنابراین عوامل فرهنگی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی تأثیر زیاد دارد.

پرسش سوم: از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، تأثیر عوامل انسانی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه صورتی است؟ داده‌های مربوط به عوامل انسانی در ادامه در جدول ۸ ارائه شده است.

جدول ۸. داده‌های مربوط به تأثیر عوامل انسانی در جامعه مورد مطالعه

انحراف معیار	میانگین	نما	درصد فراوانی					مؤلفه‌های مربوط به عوامل انسانی
			بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۰/۷۵۷	۳/۵۲	۴	۱۲	۴۱	۳۴	۱۳	۰	میزان بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال در کاهش نیاز پشتیبانی نیروی متخصص IT
۰/۹۱۲	۳/۷۶	۴	۲۵	۳۷	۲۷	۱۱	۰	میزان تأثیر آموزش در استفاده از فناوری اطلاعات در میان کارکنان
۰/۶۹۳	۳/۷۱	۴	۱۵	۴۷	۳۵	۰	۳	میزان تأثیر نیروی متخصص در استفاده از فناوری اطلاعات
۰/۵۱۵	۳/۷۰	۳	۱۵	۴۰	۴۵	۰	۰	تأثیر علاقه و انگیزه نیروهای متخصص
۰/۶۸۵	۴/۱۱	۴	۳۱	۵۵	۱۱	۰	۳	میزان تأثیر استفاده از فناوری اطلاعات در کاهش اشتباهات نیروی انسانی متخصص
۰/۵۸۱	۳/۷۱	۴	۰	۷۴	۲۳	۳	۰	رابطه بین عوامل انسانی با کاربرد فناوری اطلاعات

چنانکه داده‌های جدول ۸ نشان می‌دهد، در مورد تأثیر عوامل انسانی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما «میزان تأثیر استفاده از فناوری اطلاعات در کاهش اشتباهات نیروی انسانی متخصص» با ۳۱٪ و «رابطه بین عوامل انسانی با کاربرد فناوری اطلاعات» با صفر درصد، بیشترین و کمترین تأثیر را در این بُعد در سطح بسیار زیاد به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۹. یک نمونه آمار داده‌های مربوط به تأثیر عوامل انسانی در جامعه مورد مطالعه

	تعداد	میانگین نمونه	انحراف معیار	Std. Error Mean
میزان تأثیر عوامل انسانی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱۰۰	۳.۷۱	۰.۵۱۸	۰.۰۵۲

جدول ۱۰. تست یک نمونه داده‌های مربوط به تأثیر عوامل انسانی در جامعه مورد مطالعه

میانگین نظری = ۳						
	t	Df	سطح معناداری (Sig)	تفاوت میانگین	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
میزان تأثیر عوامل انسانی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱۳.۷۰	۹۹	۰.۰۰۰	۰.۷۱۰	۰.۶۱	۰.۸۱

مقدار آزمون T تک نمونه‌ای (۱۳.۷۰) داده‌های جدول ۱۰ نشان می‌دهد که با ۰.۹۵ اطمینان و ۰.۰۵ خطا چون مقدار pvalue کمتر از ۰.۰۵ شد (sig=۰) تفاوت آماری معناداری بین میانگین نمونه و میانگین نظری وجود دارد. به عبارتی، می‌توان گفت عوامل انسانی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی تأثیرگذار است و چون براساس نتایج جدول مقدار میانگین نمونه (۳.۷۱) از مقدار میانگین نظری (۳) بیشتر است، بنابراین عوامل انسانی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی تأثیر زیاد دارد.

پرسش چهارم: از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، تأثیر عوامل اقتصادی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه صورتی است؟

داده‌های مربوط به عوامل اقتصادی در جدول ۱۱ ارائه شده است.

جدول ۱۱. داده‌های مربوط به تأثیر عوامل اقتصادی در جامعه مورد مطالعه

انحراف معیار	میانگین	نما	درصد فراوانی					مؤلفه‌های مربوط به عوامل اقتصادی
			بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۱/۵۸	۳/۷۱	۵	۳۴	۲۹	۱۹	۱۰	۸	میزان تأثیر تخصیص بودجه لازم جهت خرید تجهیزات نرم‌افزاری
۱/۸۴	۳/۷۰	۵	۴۰	۲۳	۱۲	۱۷	۸	میزان تأثیر تخصیص بودجه لازم جهت خرید تجهیزات سخت‌افزاری
۱/۴۶	۳/۴۷	۳	۲۷	۱۹	۳۵	۱۲	۷	میزان تأثیر تخصیص بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در جلوگیری از افزایش بودجه
۱/۵۶	۲/۸۳	۳/۲	۱۵	۱۰	۳۱	۳۱	۱۳	میزان تأثیر تخصیص بودجه لازم جهت انجام طرح‌های تحقیقاتی
۱/۳۲	۳/۵۲	۴	۱۵	۳۱	۲۳	۲۶	۵	میزان تأثیر تخصیص بودجه لازم جهت سرویس دوره‌ای
۰/۹۶۷	۳/۲۹	۵	۵۷	۲۳	۱۲	۸	۰	رابطه بین عوامل اقتصادی با کاربرد فناوری اطلاعات

چنانکه داده‌های جدول ۱۱ نشان می‌دهد، در مورد تأثیر عوامل انسانی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما «رابطه بین عوامل اقتصادی با کاربرد فناوری اطلاعات» با ۳۱٪ و «میزان تأثیر تخصیص بودجه لازم جهت انجام طرح‌های تحقیقاتی» و «میزان تأثیر تخصیص بودجه لازم جهت سرویس دوره‌ای» با ۱۵٪ بیشترین و کمترین تأثیر را در این بُعد در سطح بسیار زیاد به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۱۲. یک نمونه آمار داده‌های مربوط به تأثیر عوامل اقتصادی در جامعه مورد مطالعه

	تعداد	میانگین نمونه	انحراف معیار	Std. Error Mean
میزان تأثیر عوامل اقتصادی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱۰۰	۳.۲۹	۰.۹۶۷	۰.۰۹۷

جدول ۱۳. تست یک نمونه داده‌های مربوط به تأثیر عوامل اقتصادی در جامعه مورد مطالعه

میانگین نظری = ۳						
	t	df	سطح معنا داری (Sig)	تفاوت میانگین	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
میزان تأثیر عوامل اقتصادی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۲.۹۹	۹۹	۰.۰۰۳	۰.۲۹۰	۰.۱۰	۰.۴۸

مقدار آزمون T تک نمونه‌ای (۲.۹۹) داده‌های جدول ۱۳ نشان می‌دهد با ۰.۹۵ اطمینان و ۰.۰۵ خطا چون مقدار pvalue کمتر از ۰.۰۵ شد (sig=۰.۰۰۳) تفاوت آماری معناداری بین میانگین نمونه و میانگین نظری وجود دارد. به عبارتی، می‌توان گفت عوامل اقتصادی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران تأثیرگذار است و چون بر اساس نتایج جدول مقدار میانگین نمونه (۳.۲۹) از مقدار میانگین نظری (۳) بیشتر است، بنابراین عوامل اقتصادی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران تأثیر زیاد دارد.

پرسش پنجم: از دیدگاه جامعه مورد مطالعه، تأثیر عوامل فنی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به چه صورتی است؟

داده‌های مربوط به عوامل فرهنگی در جدول ۱۴ ارائه شده است.

جدول ۱۴. داده‌های مربوط به تأثیر عوامل فنی در جامعه مورد مطالعه

انحراف معیار	میانگین	نما	درصد فراوانی					مولفه‌های مربوط به عوامل فنی
			بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۰/۹۰۳	۳/۳۱	۳	۱۹	۸	۵۸	۱۵	۰	میزان تأثیر آمادگی زیرساخت فنی در راه‌اندازی آرشیو
۱/۳۷	۳/۷۷	۵	۳۴	۳۱	۱۶	۱۶	۳	میزان تأثیر تجهیزات کافی و مناسب در راه‌اندازی
۱/۷۴۱	۴/۱۳	۵	۴۴	۲۵	۳۱	۰	۰	میزان تأثیر تدابیر فنی پشتیبانی آرشیوهای دیجیتال
۱/۰۳	۳/۸۰	۴	۳۰	۳۳	۲۴	۱۳	۰	میزان تأثیر آموزش برای کار با تجهیزات به کارکنان
۱/۱۴	۳/۷۸	۴	۲۹	۳۵	۲۵	۷	۴	میزان تأثیر برخورداری از جدیدترین فناوری در راه‌اندازی
۱/۲۶	۴/۳۰	۵	۶۳	۱۹	۷	۷	۴	میزان تأثیر وجود نرم افزار جستجوگر
۱/۸۲۴	۴/۲۲	۵	۴۴	۳۷	۱۶	۳	۰	رابطه بین عوامل فنی با کاربرد فناوری اطلاعات

چنانکه داده‌های جدول ۱۴ نشان می‌دهد، در مورد تأثیر عوامل انسانی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما «میزان تأثیر وجود نرم افزار جستجوگر» با ۶۳٪ و «میزان تأثیر آمادگی زیرساخت فنی در راه‌اندازی آرشیو» با ۱۹٪ بیشترین و کمترین تأثیر را در این بُعد در سطح بسیار زیاد به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۱۴. یک نمونه آمار داده‌های مربوط به تأثیر عوامل فنی در جامعه مورد مطالعه

	تعداد	میانگین نمونه	انحراف معیار	Std. Error Mean
میزان تأثیر عوامل فنی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱۰۰	۴.۲۲	۰.۸۲۴	۰.۰۸۲

جدول ۱۵. تست یک نمونه داده‌های مربوط به تأثیر عوامل فنی در جامعه مورد مطالعه

میانگین نظری = ۳						
	t	df	سطح معناداری (Sig)	تفاوت میانگین	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
میزان تأثیر عوامل فنی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران	۱۴.۸۱۲	۹۹	۰.۰۰۰	۱.۲۲۰	۱.۰۶	۱.۳۸

مقدار آزمون T تک‌نمونه‌ای (۱۴.۸۱۲) داده‌های جدول ۱۵ نشان می‌دهد با ۰.۹۵ اطمینان و ۰.۰۵ خطا چون مقدار pvalue کمتر از ۰.۰۵ شد (sig=۰.۰۰۰) تفاوت آماری معناداری بین میانگین نمونه و میانگین نظری وجود دارد. به عبارتی، می‌توان گفت عوامل فنی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی تأثیرگذار است و چون بر اساس نتایج جدول مقدار میانگین نمونه (۴.۲۲) از مقدار میانگین نظری (۳) بیشتر است، بنابراین عوامل فنی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی تأثیر زیاد دارد.

نتیجه‌گیری

فناوری همواره به کمک انسان آمده و او را در بهبود و افزایش کارایی یاری رسانده است. بسیاری از کشورها به این مقوله به عنوان یکی از زیرساخت‌های مهم توسعه توجه می‌کنند. از این رو، به دلیل اهمیت روزافزون پدیده فناوری اطلاعات و ارتباطات در عصر حاضر و اینکه آرشیوهای سازمان‌هایی چون صداوسیما یکی از مؤثرترین گردآورندگان اطلاعات در هر کشوری شمرده می‌شوند، فراهم‌آوردن شرایط مطلوب جهت کاربردی کردن آن به دغدغه مهمی مبدل شده است. بنابراین، پژوهش حاضر نیز با درک این موقعیت، موضوع حاضر را برای درک تأثیر به کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما به اجرا درآورد. با توجه به نتایج حاصل از یافته‌های پژوهش ۷۰٪ کارکنان جامعه مورد مطالعه، توصیف تأثیر عوامل مدیریتی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران را «زیاد» و «خیلی زیاد» دانسته‌اند؛ یعنی متوسط دریافت پاسخ‌دهندگان از مفیدبودن نظام مدیریتی حاکم بر آرشیوهای دیجیتال از مرز متوسط گذشته و به طرف موافق پیش رفته است. بین عوامل مدیریتی، تأثیر عامل «تصمیم‌سازی مدیران بر نگهداری صحیح منابع در زمینه بهره‌گیری از فناوری» بیشتر از بقیه است. بر این اساس می‌توان گفت عوامل مدیریتی تا حد زیادی باعث نظام بخشیدن به محیط آرشیوها، ایجاد روابط درست و مفید میان آرشیوها و واحدهای فنی سازمان، افزایش کیفیت کار، نگهداری صحیح منابع دیداری و شنیداری و تبدیل این منابع از آنالوگ به دیجیتال شده است.

در رابطه با عوامل فرهنگی مؤثر در به کارگیری فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی ایران نیز نتیجه گرفته شد که ۵۰٪ کارکنان جامعه مورد مطالعه را «زیاد» و «خیلی زیاد» دانسته‌اند؛ یعنی متوسط دریافت پاسخ‌دهندگان از مفیدبودن عوامل فرهنگی تأثیرگذار بر آرشیوهای دیجیتال از مرز متوسط گذشته و به طرف موافق پیش رفته است و بین عوامل فرهنگی، تأثیر عامل «آموزش در ایجاد فرهنگ

استفاده از فناوری اطلاعات» بیش از سایر عوامل است. طبق نظر «وبستر»^۱ (۱۹۹۵) تأثیر فرهنگی فناوری اطلاعات بر جامعه از ملموس‌ترین آثار به‌شمار می‌رود. افزایش غیرعادی اطلاعات در گردش، شتاب در گرایش فرهنگ‌ها به یکدیگر، از طریق تبادل وسیع و سریع اطلاعات و تهاجم اطلاعات به قلمروهای خصوصی افراد از جمله آثار ملموس این فناوری بر فرهنگ است. بر این اساس، می‌توان گفت عوامل فرهنگی در جهت یادگیری و کسب مهارت استفاده از فناوری، دسترسی راحت و شناخت تمام قابلیت‌های آن، شناخت در جهت استفاده مناسب و سازگاری و همگام شدن با این فناوری شده است. خوشبختانه سازمان صداوسیما به صورت فصلی دوره‌های حضوری و غیرحضوری مفیدی را به صورت تخصصی و غیرتخصصی برای آشنایی هرچه بیشتر کارکنان برگزار می‌کند. کارکنان فناوری را نه تنها تهدید نمی‌شمارند، بلکه به استقبال آن می‌روند و آن را فرامی‌گیرند. نتایج این پژوهش با یافته‌های «ناخدا و حرّی» (۱۳۸۴) مبین این نکته است که افراد در مواجهه با تغییر فناورانه ممکن است دچار اضطراب شوند؛ یعنی تغییر به نوبه خود مانند فناوری جدید ممکن است تهدیدکننده باشد. با توجه به اهمیت مفید بودن برگزاری دوره‌های آموزشی در جهت پیشرفت عوامل انسانی، در پژوهش حاضر عامل آموزش به عنوان زیرساخت عوامل فرهنگی، در به‌کارگیری بهینه از فناوری اطلاعات در آرشيو مؤثر دانسته شده است.

با توجه به نتایج حاصل از یافته‌های پژوهش حاضر حدود دوسوم کارکنان جامعه مورد مطالعه، توصیف تأثیر عوامل انسانی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی را زیاد دانسته‌اند؛ یعنی متوسط دریافت پاسخ‌دهندگان از مفید بودن عوامل انسانی تأثیرگذار بر آرشیوهای دیجیتال از مرز متوسط گذشته و به طرف موافق پیش‌رفته است و بین عوامل انسانی تأثیر استفاده از فناوری اطلاعات در کاهش اشتباهات نیروی انسانی متخصص بیش از همه است. بر این اساس، می‌توان گفت عوامل انسانی در جهت آموزش در استفاده از فناوری، بالابودن تحصیلات و

1. Webster

آشنایی کارکنان با فناوری اطلاعات سبب استفاده بهینه، کاهش هزینه‌ها، اشتباهات و استفاده از فناوری اطلاعات توسط کارکنان باعث انجام سریع‌تر و مؤثرتر خدمات رسانی می‌گردد. آرشیوهای صداوسیما با کمبود نیروی متخصص تحصیل کرده روبرو می‌باشند و تمامی آرشیوها برای به‌کارگیری آرشیویست‌ها با هم رقابت می‌کنند. ضمن اینکه این مطلب با یافته‌های «کابانی و مطلبی» (۱۳۹۲) در زمینه بهره‌گیری تأثیر نیروی انسانی آموزش دیده همسوست.

با توجه به نتایج حاصل از یافته‌های پژوهش ۸۰٪ کارکنان جامعه مورد مطالعه، توصیف تأثیر عوامل اقتصادی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی را زیاد و خیلی زیاد دانسته‌اند؛ یعنی متوسط دریافت پاسخ‌دهندگان از مفید بودن عوامل اقتصادی تأثیرگذار بر آرشیوهای دیجیتال از مرز متوسط گذشته و به طرف موافق پیش رفته است و بین عوامل اقتصادی تأثیر عامل تخصیص بودجه لازم جهت خرید تجهیزات نرم‌افزاری در آرشیوها بیش از همه است. بر این اساس، می‌توان گفت عوامل اقتصادی برای تهیه تجهیزات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری و همچنین انجام پروژه‌های تحقیقاتی آرشیوها و سرویس‌های دوره‌ای که ناگزیر به انجام آن است، بسیار حایز اهمیت است. نتایج این پژوهش با یافته‌های «زمانی مظفرآبادی» (۱۳۸۸) که در پژوهش خود، مشکل اساسی کتابخانه‌ها را استفاده نکردن از فناوری‌های اطلاعاتی به دلیل کمبود بودجه اعلام کردند و بعد از آن به کمبود فضای لازم و نبود آشنایی کافی در استفاده از فناوری اشاره دارد، نیز همسویی دارد.

با توجه به نتایج حاصل از یافته‌های پژوهش ۸۰٪ کارکنان جامعه مورد مطالعه، توصیف تأثیر عوامل فنی بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما جمهوری اسلامی را زیاد و خیلی زیاد دانسته‌اند؛ یعنی متوسط دریافت پاسخ‌دهندگان از مفید بودن عوامل فنی تأثیرگذار بر آرشیوهای دیجیتال از مرز متوسط گذشته و به طرف موافق پیش رفته است و بین عوامل فنی «تأثیر نرم‌افزار جستجوگر در آرشیو برای پاسخگویی به نیازها» بیش از همه است. بر این اساس می‌توان گفت به‌کارگیری صحیح

فناوری اطلاعات سبب بهبود، بهره‌برداری و افزایش دستاوردهای عملکردی است و قابلیت خدمت‌رسانی آنها را به استفاده‌کنندگان افزایش می‌دهد. از نظر میزان تأثیر آمادگی زیرساخت فنی در راه‌اندازی آرشیوهای دیجیتال، تجهیزات کافی و مناسب، تدابیر آموزشی برای کار با تجهیزات به کارکنان، برخورداری از جدیدترین فناوری‌ها در راه‌اندازی و وجود نرم‌افزار جستجوگر در آرشیو برای پاسخگویی به نیازها از طرف سازمان در سطح آرشیوها اعمال می‌گردد. در سازمان صداوسیما نیز استفاده عوامل انسانی از فناوری سبب سرعت بخشیدن به خدمات شده و استفاده از نرم‌افزارهای جستجوگر کاهش اشتباهات را نیز به دنبال دارد. این پژوهش با یافته‌های «ناخدا و حرّی» (۱۳۸۴) که کاربرد صحیح فناوری و لزوم وجود سخت‌افزار را یکی از مسائل مهم بیان نموده است و نظر پژوهشگر که مسائل اصلی و استفاده از نرم‌افزارهای کاربردی، جستجوگر و تجهیزات لازم است، کاملاً همسویی دارد. در ادامه، پیشنهادهایی برخاسته از نتایج پژوهش حاضر ارائه می‌شود:

- با توجه به یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود میزان تأثیر تخصص‌گرایی در همکاری بین آرشیوها و دیگر واحدهای فنی بیشتر لحاظ شود.

- از دیگر نتایج پژوهش، فرهنگ پایین در استفاده از فناوری اطلاعات (۳٪) بود. بنابراین، فرهنگ‌سازی می‌تواند از عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیوهای دیجیتال صداوسیما باشد.

- بر اساس نتایج پژوهش، میزان استفاده از فناوری اطلاعات می‌تواند در کاهش اشتباهات نیروی انسانی متخصص تأثیرگذار باشد. بنابراین، مدیران سازمان می‌توانند به این مسئله توجه ویژه نشان دهند.

- از جمله دیگر موارد مؤثر بر استفاده از فناوری اطلاعات، نقش مستقیم تخصیص بودجه لازم جهت انجام طرح‌های تحقیقاتی و میزان تأثیر تخصیص بودجه لازم جهت سرویس دوره‌ای است. بنابراین، در این زمینه باید تمهیدات لازم اندیشیده شود.

- در نهایت، پیشنهاد می‌شود با توجه به نتایج پژوهش حاضر و پیشرفت‌های سریع در

زمینه فناوری های آرشیوی، به مسائل فنی در ساخت و راه اندازی آرشیوهای دیجیتال توجه شود.

منابع

- اسفندیاری مقدم، علیرضا؛ عیسی زارعی و سیدعلی اکبرفامیل روحانی (۱۳۹۰). «ارزیابی عملکرد اداره کل آرشیوها و کتابخانه های سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران براساس الگوی تعالی سازمانی ای. اف. کیو. ام»، فصلنامه گنجینه اسناد، ۲۱(۱)، ۸۸-۱۰۵.
- زمانی مظفرآبادی، حمیده (۱۳۸۸). بررسی میزان استفاده از فناوری های اطلاعات در کتابخانه های عمومی شهر شیراز، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی.
- علیدوستی، سرویس و فاطمه شیخ شعاعی (۱۳۸۶). فناوری اطلاعات و کتابخانه ها، تهران: پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران.
- فانی، علی اصغر و عبدالمجید مصلح (۱۳۸۵). «عوامل مدیریتی و ساختاری مؤثر در کاربرد فناوری اطلاعات در سازمان های دولتی: استان بوشهر»، فصلنامه مدرس علوم انسانی، ۱۱(۳)، ۱۵۷-۱۸۲.
- کابانی، خاتون و داریوش مطلبی (۱۳۹۲). «وضعیت استفاده از فناوری اطلاعات در کتابخانه های دانشگاه تبریز»، فصلنامه نظام ها و خدمات اطلاعاتی، ۲(۳)، ۹۱-۱۰۲.
- ناخدا، مریم و عباس حرّی (۱۳۸۶). «عوامل مؤثر بر کاربرد فناوری اطلاعات با تأکید بر کتابخانه های دانشگاهی: پژوهش در متون»، مجله کتابداری، ۳۹(۴۳)، ۵۷-۷.
- نوروزی، یعقوب و طیبه نوابی (۱۳۹۳). «بررسی توسعه فناوری اطلاعات و ارتباط آن با مؤلفه های ساختار سازمانی و کارکردهای مدیریتی: مطالعه موردی کتابخانه های دانشگاه شیراز»، فصلنامه علمی پژوهشی تحقیقات کتابخانه های دانشگاهی، ۴۸(۱)، ۶۱-۸۱.
- Al-Ghahtani, S. A. (2003). *Computer Technology Success Factors in Saudi Arabia: An Exploratory Study*. Journal of Global Information Technology Management. 7 (1), 5-29.
- Castells, M. (2001). *The Internet galaxy*. Oxford: Oxford
- Kagaari, J.; Munene, J. & Ntayi, M. (2010). Performance management practices, information and communication technology (ICT) adoption and managed performance. Quality Assurance in Education, 18 (2), 106-125.
- Engstrom, M. (2001). Use and development of information technology at two university libraries in Costa Rica. Uppsala University. Magistieruppsats, 20 poang, vt.
- Masis, B. (2011). *Academic libraries and information technology*. New Library World, 112 (1/2), 86-89.
- Ramana, P. V. (2003). *Use of information Technology in central university*

- libraries of India*. Bulletin of Information Technology, 23 (2), 25-42.
- Reza, M. M. & Nath, A. (2007). Use of IT in university libraries of Punjab, Chandigarh and Himachal Pradesh: a comparative study. The International Information & Library Review. 39, 211-27.
 - Sor, R. (2004). *Information technology and organizational structure*. Management decision, 42 (2), 316-329.
 - Tavitiyaman, P. & Zhang, H. Qu, H. (2012). *The effect of competitive strategies and organizational structure on hotel performance*. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 24 (1), 140-15.
 - Smith, M. Q. (2005). The impact of information and communication technology change on the management and operation of academic libraries. University of the Western Cape.
 - Webster, F. (1995). *Theories of the Information Society*. London: Routledge.